

LITERATURA INFANTIL I JUVENIL

Jugar-se-la amb habilitat i subtileza

ANDREU SOTORRA

www.andreusotorra.com

Jordi Sierra i Fabra, *A l'altra banda del mirall*. Col·lecció Narrativa. EMPÚRIES. Barcelona, 2003. A partir de 14 anys.

Ningú no es podrà sentir estimat ni aprendre a estimar si no hi ha un altre que l'estimi", diuen els experts en relacions emocionals. És una frase de manual, també com aquesta: "Necessito l'altre per construir la meua identitat". La novel·la *A l'altra banda del mirall*, guanyadora del premi Ramon Muntaner 2003, es basa en aquest parell de pilars argumentals: aprendre a estimar i reforçar la pròpia identitat. L'autor Jordi Sierra i Fabra ha escollit aquesta vegada una protagonista adolescent que s'interroga sobre la seva veritat i els impulsos que la guien.

Sierra i Fabra ha escollit una protagonista adolescent que s'interroga sobre la seva veritat

La novel·la, que entra en catàleg a partir d'un premi juvenil, apareix en una col·lecció general, probablement no per autocensura editorial sinó perquè la temàtica pot arribar a interessar tant, o més, els adults que els mateixos joves. Que no es malinterpreti aquesta afirmació. No vol pas dir que els lectors adolescents no hi trobin els ingredients de descoberta imprescindibles per continuar llegint una novel·la que, de moment, pot ser que els arribi a picar la curiositat només per la simple sinopsi o per la veu d'un tercer. Ben al contrari.

"La Maria [la protagonista] té setze anys i estudia segon de batxillerat. Viu amb els seus pares i té una germana gran": fins aquí el retrat robot de desenes i desenes de protagonistes de novel·les contemporànies. Inesgotable, per ara.

"L'única cosa que sap segur

és que, des de fa un temps, hi ha moltes preguntes que li ronden pel cap, sobretot davant del mirall, testimoni dels canvis del seu cos: ¿s'agrada a ella mateixa?, ¿s'accepta tal com és?": preguntes que enganxen qualsevol adolescent en el seu moment de canvi.

"La recerca de la identitat, les angoixes de l'adolescència, la força de la vida que li esclata i l'amor són una barreira sense final. El noi que té a prop i que la condueix a un món nou i que l'enfronta amb la veritat, amb la seva petita i gran diferència": clau definitiva per convertir qualsevol adolescent ple de preguntes en lector a la recerca de la resposta.

El filtre literari de Jordi Sierra i Fabra, en aquesta i altres obres seves —que es compten en més d'un centenar—, no és precisament el de donar receptes. Si fos així, aquesta última novel·la seva, que circula per la maroma sense xarxa entre els instints emocionals i els costums culturals i socials, no seria qualificada de novel·la sinó de *llibre d'autoajuda*. I si una novel·la fa, indirectament, una funció d'autoajuda és pel tractament psicològic amb què s'han dibuixat els personatges i l'argument central, no perquè la línia narrativa de l'autor s'ho hagi proposat deliberadament.

Malgrat tot, Jordi Sierra i Fabra se la juga. Perquè ningú com ell coneix tan bé les barreres morals que fan que, encara avui, segons quins arguments literaris no travesin aquesta mena de *murs de la vergonya invisibles* que són segons quines fronteres acadèmiques, un tracte d'afalac, d'altra banda, que han rebut tantes altres novel·les de totes les èpoques i a les quals el temps i els lectors han rescatat de sobres.

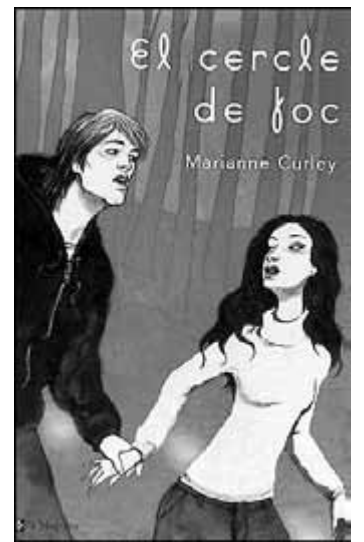
No n'hi ha prou, és clar, de tractar literàriament una qüestió encara tabú en el medi educatiu d'adolescents, com ho és la de la descoberta de la sexualitat fora del que és admès per la societat, sinó que és imprescindible fer-ho amb la suficient habilitat i subtileza, com la que utilitza Sierra i Fabra, perquè els lectors facin un camí paral·lel de descoberta i aclariment personal, el mateix camí que fa la protagonista de la novel·la *A l'altra banda del mirall*.

Cliff McNish, *L'olor de la màgia*. Traducció d'Àlex Gombau. Il·lustracions de Geoff Taylor. COLUMNA. Barcelona, 2003. A partir de 12 anys.

Cornelia Funke, *Igraine la Valenta*. Traducció de Dolors González. Il·lustracions de l'autora. COLUMNA. Barcelona, 2003. A partir de 12 anys.

Marianne Curley, *El cercle de foc*. Traducció de Josep Escarré. Col·lecció Samarkanda. LA MAGRANA - RBA. Barcelona, 2003. A partir de 12 anys.

Segona part de la *Trilogia del malefici*. La Rachel i l'Eric tenen uns poders extraordinaris. Amb aquests poders van poder guanyar el primer combat amb la terrible bruixa Dragwena. Però la mare de Dragwena vol la venjança. Un escamot de bruixes és enviat a la Terra per reclutar tots els infants amb poders per formar un gran exèrcit.

L'autora d'*El senyor dels lladres* presenta aquesta nova aventura protagonitzada per la Igraine, que viu en un castell fantàstic on els llibres canten, els gats parlen i els lleons de pedra fan guàrdia i rugeixen sobre les torres. Història de bruixots amb ingredients de complicats familiars.

Un xicot amb poders especials aconseguirà sense pensar-s'ho que en una aula esclati una tempesta. El pitjor és fer ploure i no creure en els poders que un té. La descoberta dels poders porta el protagonista a saber què s'amaga darrere de la seva família i que acabi reconstruint el passat per intentar, algun dia, canviar el futur.

El 'western' europeu

JOSEP GÁLVEZ

CÒMIC

Berardi i Milazzo, *Ken Parker/ Lily y el cazador*. NORMA EDITORIAL. Barcelona, 2003.

La part més important i persistent de la cultura del fumetti, és a dir, la historieta italiana, pertany als quaderns d'aventures completes protagonitzats per diferents

gèneres (*western*, misteri, terror...). La sèrie de Ken Parker pertany a aquest tipus d'història tot i que en la seva evolució va aconseguir, gràcies a l'alt nivell de qualitat assolit per la parella creativa Berardi (guió) i Milazzo (dibuix), ser alguna cosa més que un bon producte d'evasió.

Amb el rostre de Robert Redford i amb una molt possible influència de la pel·lícula *Jeremies Johnson*, especialment evident l'episodi *Lily y el caza-*

relació amb els indis i, especialment, l'exaltació de la figura de l'home enfrontat a la natura, ja que el protagonista es troba disminuït físicament i dependent d'una gossa, que és l'autèntica protagonista amb el seu exercici de lleialtat.

CONTRAST DRAMÀTIC

D'altra banda, a la narració s'introdueix amb l'excusa onírica una recreació humorística del mite artúric, que serveix per contrastar el dramatisme

de la història central. Ara bé, la consistència de les situacions, el dramatisme, com que captin l'interès, es concreten gràcies a la capacitat de narrar visualment de Milazzo. El traç, solt, tan lleuger com ple de força expressiva del dibuixant italià descriu, commou i suggereix com pocs són capaços de fer, fins i tot dins d'aquesta versió acolorida. Sí, ja sabem

MILAZZO

personatges com ara Martin Mystere, Dylan Dog i Tex Wiler (publicat ara a casa nostra per Planeta DeAgostini). Són productes de la cultura de masses que desenvolupen amb prou dignitat les claus de diferents

dor, Ken Parker és un caçador solitari que reviu en les seves aventures molts dels mites del *western*, recreats des d'una mirada europea crítica.

Un guió esplèndid de Berardi revisa en aquesta ocasió la

que el color es més comercial, però en l'estil de Milazzo el blanc i negre tenen unes funcions expressives i narratives que els colors afegits moltes vegades no només no ressalten, sinó que més aviat minven.